

En jämförelse av nordiska initiativ – fokus på teknik eller processer?

(Initiativ ICT2008)

Ronny Andersson, Cementsa, LTH samt ICT2008

LUNDS UNIVERSITET

Lunds Tekniska Högskola

FoU-program inom byggandets ICT i Finland, Danmark och Norge

Projekt finansierat av SBUF och ICT2008. (juni 2008).

- Ronny Andersson, LTH och Cementsa
- Bo-Christer Björk, Handelshögskolan i Helsingfors
- Anders Ekholm, LTH
- Peter Johansson, Jönköpings Tekniska Högskola

Uppdrag

Ge fakta, förståelse och underlag för vidare både svenska och nordiska samarbeten.

www.ict2008.se

Nuläge

Mindre och
fragmenterade aktörer

Stora byggherrar,
fastighetsägare samt
entreprenörer

Större teknikkonsulter
och arkitekter

Stora entreprenörer samt
delvis teknikkonsulter och
förvaltare

Kap 2. Finska ICT-program

Exkl. Europaprogram samt egeninsatser VTT

TID	NAMN	CENTRALA AKTÖRER	AKTIVITENS TYP	OFFENTLIG FINANIERING
1985-1988	RATAS	VTT, Företag, Bygginformationsstiftelsen, TEKES	Strategiarbete	≈ 1 M€
1988-1991	RTA	VTT, TEKES	Grundforskning	≈ 3 M€
1997-2002	VERA	TEKES, bygg-företag, VTT, IT-konsulter	Tillämpad forskning, Utveckling, standardisering	22 M€
2002-2005	ProIT	Branschorganisationerna, IT-konsulter, TEKES	Standardisering, skolning	< 1 M€
2001-	IFC-krav	Senaatti	Standardisering	< 1 M€
2005-2009	KITARA	VTT, Tekniska högskolorna, Finlands Akademi, TEKES	Grundforskning	≈ 4,5 M€
2005-	KIRSU	Tekniska högskolorna, Undervisningsministeriet	Doktorandutbildning	≈ 0,2 M€år
Under planering	SHOK	TEKES, Företag	Upprättandet av strategiska FoU konsortier	> 10 M€

Exempel

RATAS (1985-) ingick bl.a.;

- Användningen av en byggproduktmodell som integrationsmedel
- Utvecklandet av en branschgemensam IT-baserad informationstjänst

RTA (1988-) ingick bl.a.;

- Internfinansierades av VTT till 70 %. Totalt 29 forskarår.

Exempel Vera (1997-2002)

46,7 MEuro varav ca 50 % från TEKES.

Grundläggande arbeten där även företagsprojekten byggde på IFC.

130 delprojekt inom;

1. **Software Products**
2. .
3. .
4. **Basic Technologies and Know-how**
5. .

Aktiva företag

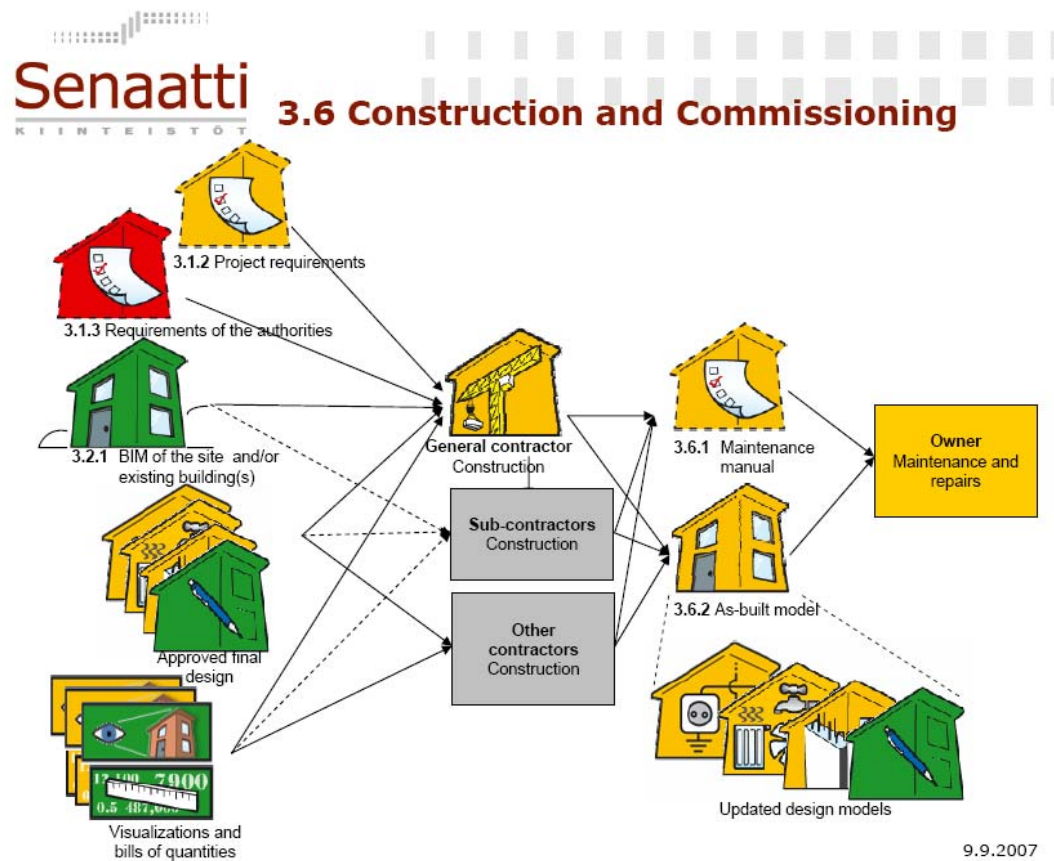
- Softwareföretag
  - VTT
  - Senaatti
- De stora entreprenadföretagen
  - Materialleverantörer som Rautarukki, Parma samt Lohja Rudus.

2. Finska ICT- program

Senaattis IFC-krav (pågår)

Sedan hösten 2007 ställer Senaatti egna krav på användningen av IFC-format vid projektering.

Reflektioner Finland

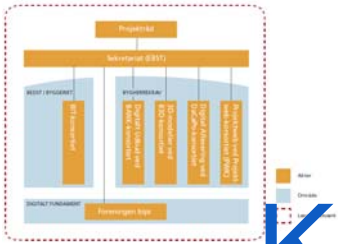
Initiellt

- VTT i Finland har alltsedan 1980-talet haft en internationellt framstående kompetens inom ICT/IFC och dominerat utvecklingen.
- De senaste 10 åren har det offentliga satsat 25-30 MEuro på ICT inom området. Stora finansiärer är TEKES samt VTT via egna medel.
- Man har fokus på teknik och inte på aktörernas affärsmodeller.
- Verkliga projekt har använts i delprojekten.
- Man har etablerat flera internationellt aktiva software företag

Under senare år

- Numera doktorandstudier på högskolorna
- Senat fastigheter går i bräschen som offentlig byggherre.
- Entreprenörerna har haft nytta av ICT genom att använda softwaretillverkarna som konsulter för entreprenörernas byggmodeller.

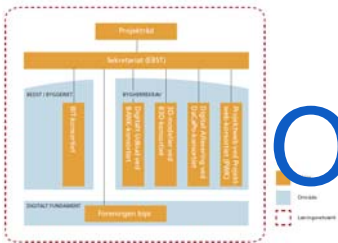

Kap 3. Det Digitale Byggeri

- **Barriärer är kulturella snarare än teknologiska**
- **Implementera existerande teknologi**
- Skapa grundläggande standarder för kommunikation mellan parterna
- Satsa på den objektorienterade teknologin
- Samtliga processer, val av CAD-program, dimensioneringsprogram, mängdberäkning, e-handelsportaler till fastighetsförvaltning skulle digitaliseras
- .....

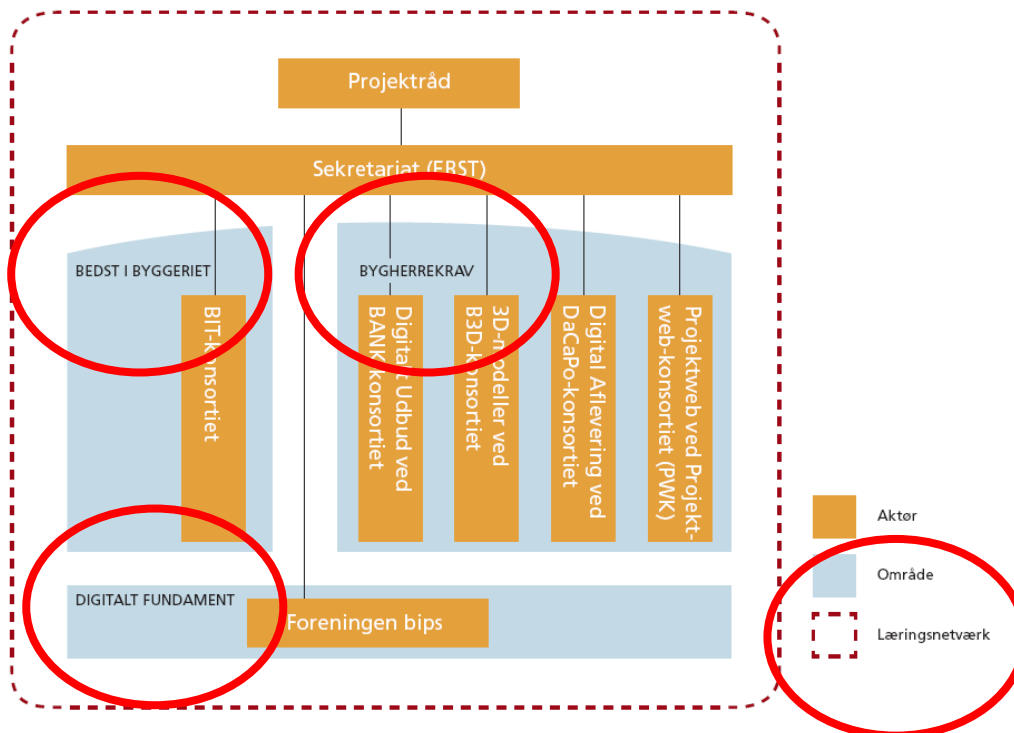

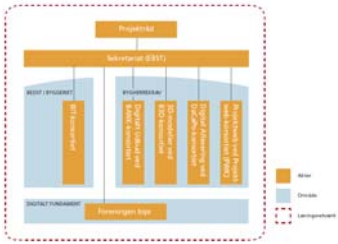
Organisation och insatsområden

Det Digitale Byggeri + **Implementeringsnätverk**
 2003-2006 (-2007)   2006-2008 (etapp 1)

40 MDkr

30 MDkr

Att notera

6 konsortier handlades upp i konkurrens.

Ex. Digitalt förfrågningsunderlag: BANK konsortiet

- Balslev Rådgivende Ingeniører
- KHR AS arkitekter
- Norconsult
- Arkitektskolen Aarhus/Teknologisk Institut

Lagstiftning av byggherrekrav.

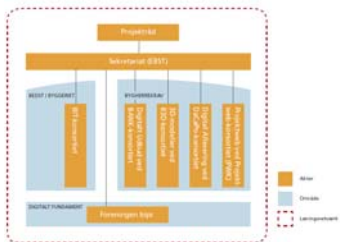
2007-01-01.

DBK, Dansk Byggeklassifikation 2006.

Ej slutfört.

Specifika delprojekt om värderingsmall etc.

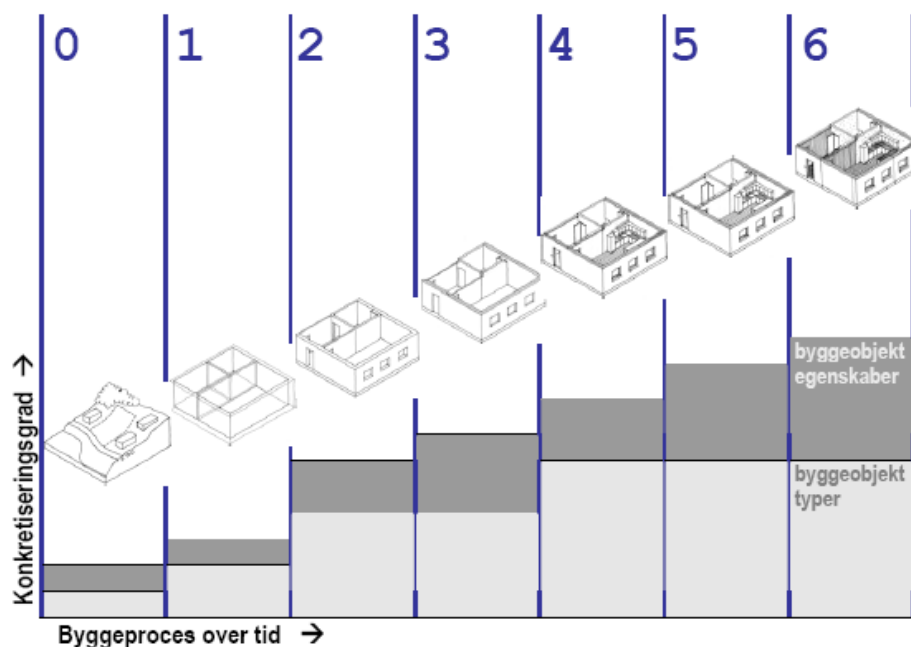

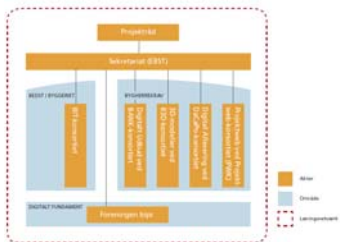

Informationsnivåer

Byggefaser	Arkitekt	Konstrukt.-ingenjör	Install.-ingenjör	Entreprenör	Byggevare lev.	Byggherre drift
Program	0	0	0	0		0
Dispositionsförslag	1	1				
Projektförslag	2	2	2		4	
Forprojekt						
Hovedprojekt	4	4	4		5	
Utførelse				5	5	
Som utført	6	6	6	6	6	
Drift og vedlikehold						6

- Successivt ökande detaljeringsgrad
- Informationsnivåer i fackmodeller under olika skeden i byggprocessen

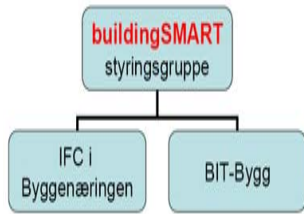

Reflektioner Danmark

- Företagskonsortier ger bra problemförankring men bör kompletteras med akademiskt deltagande
- DBK (ej klar) är central men borde utvecklats före övriga delprojekt
- Unika och nyskapande modeller för informationshanteringen baserat på affärsprocesser (3D Arbetsmetoder)
- Krav på statliga byggherrar ställs via lagstiftning
- Arbetet har dominerats av rådgivande konsulter vilket begränsat resultatens generalitet
- Implementeringsnätverk har varit mycket framgångsrikt och prioriterat
- Föreskriver IFC men avgörandet tas av respektive byggprojekt

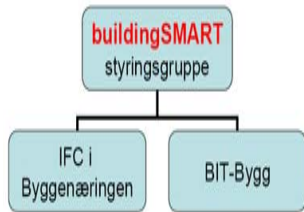
4. buildingSMART

Bas i nasjonelt klassifikasjonsarbeide BARBi 1998

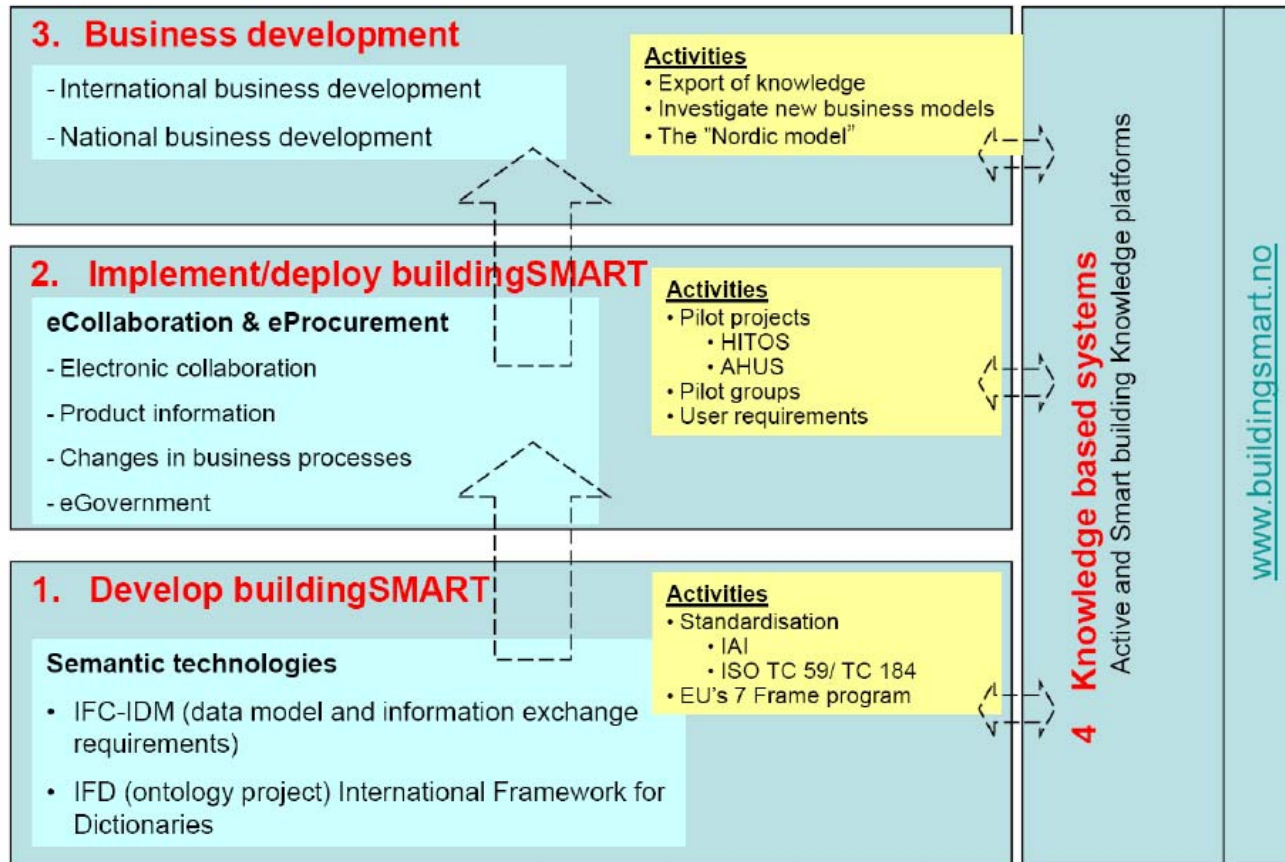
- Prosjekt 2005-2008
- En årlig finansiering på ca 40 MNkr;
- Offentlig delfinansiering > 50 % via direkte anslag (8 MNkr/år) samt via Statsbygg (Forsvarsbygg) 10-15 MNkr/år enligt oppdrag från Stortinget

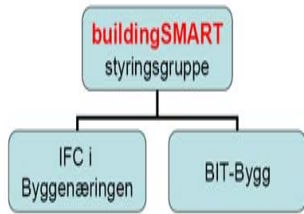

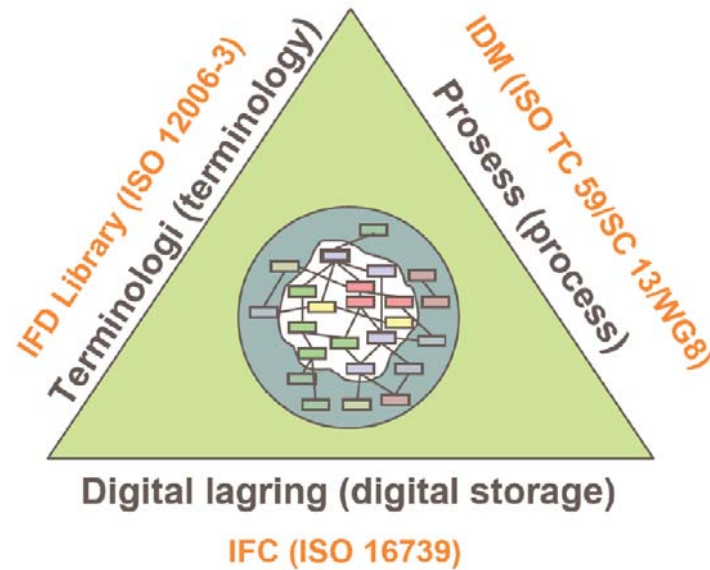

Upplägg

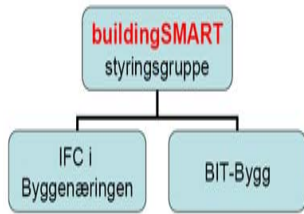

Del 1 Teknologi

Internationella samarbetsavtal och samarbetsprojekt för denna utveckling.

Del 2 Implementering

Pilotprosjekt

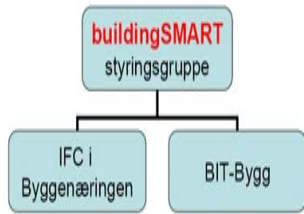
- Högskolan i Bodö (8 myndighetskrav testade i Singapore)
- Selvaagbygg-2021 i Munkerud (bostäder)

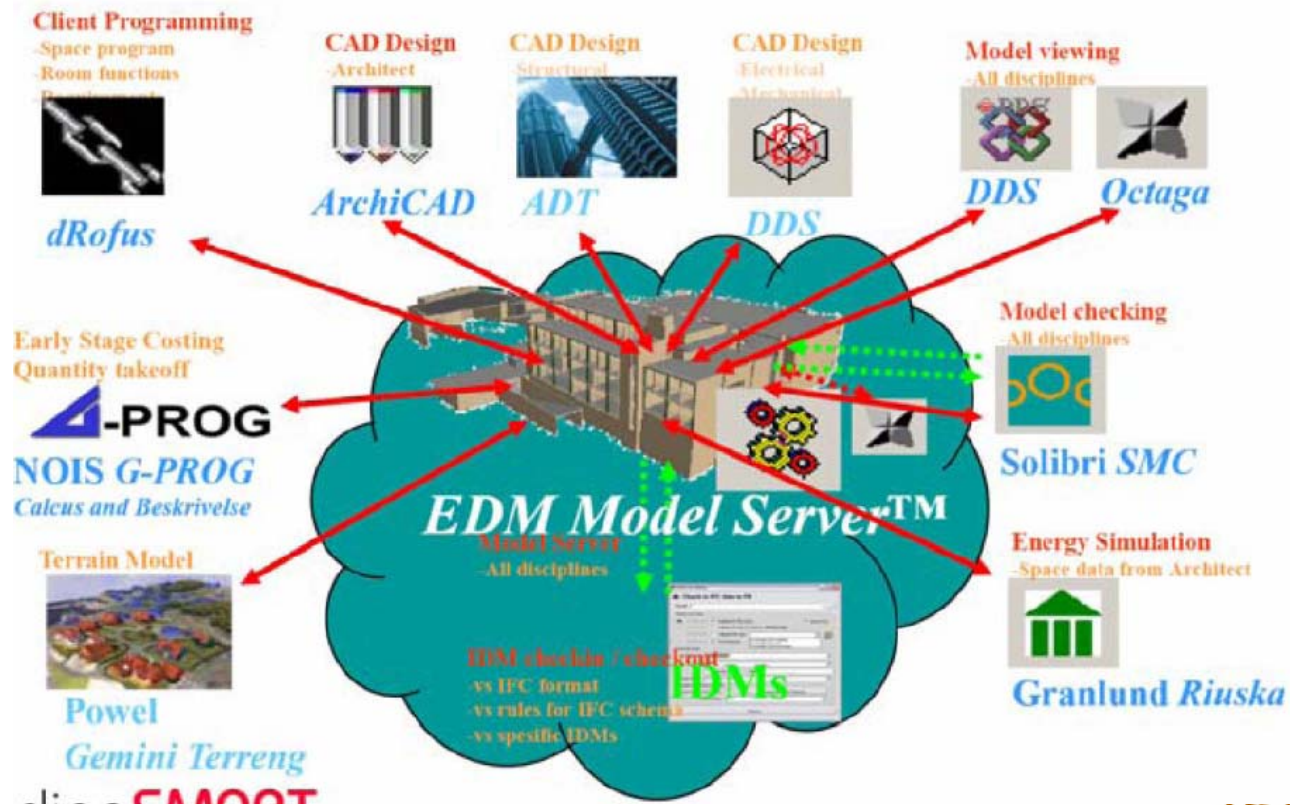
- Högskolan i Tromsø (HITOS)
- Nye Ahus (pågår)

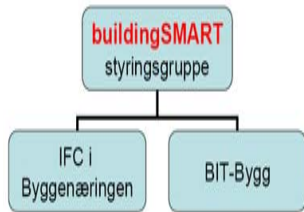
BIM-manual 2008-04-14

HITOS

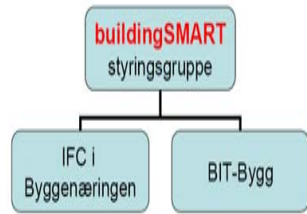

Statsbygg – efter HITOS

1. 5 nya pilotprojekt 2008 (pågår)
  2. 15 pilotprojekt 2009
  3. Alla projekt 2010
- ”kravBIM” tillsammans med dRofus
  - Produktmodellserver i förvaltning.
  - Erfarenhetsåterföring om användbarhet av lokaler.
  - Konvertera information om befintliga byggnader (2.3 miljoner m²) från DWG till IFC
  - Utveckla ByggBIM tillsammans med Skanska och Noise.

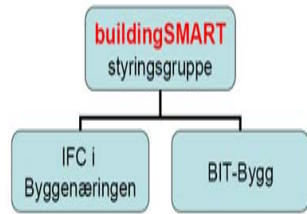

Del 3 och 4

- Affärsutveckling via EU-projektet STAND-INN och omfattar olika standarder och guider för offentliga byggherrar mm.
- Kunskapsbaserade system, t.ex. ByggSök som modellerar och verifierar bygglovskrav. Norsk programvara har utvecklats.

Refleksjoner Norge

- Statsbygg agerer på mandat av Stortinget samt att SINTEF prioriterar området.
- Fokus på IFC, IFD samt IDM i ett internationellt perspektiv (export). Ej klart utan fortsatt utveckling behövs.
- Pilotprojekt används kontinuerligt som verktyg för arbetet.
- Byggherrarna har styrt projektet till tidiga skeden (än så länge).
- Strategi att satsa på norska programvaruleverantörer (export)
- Lovande arbeten för myndighetsbevakning typ ByggSök.
- Visionen om en produktmodellserver där informationen från alla discipliner läggs samman lever fortfarande i Norge.

> 60 % (Sintef)
Krav Statsbygg
Pilotprojeckt

> 60 % (VTT)
Krav Senaatti
BIM-manual

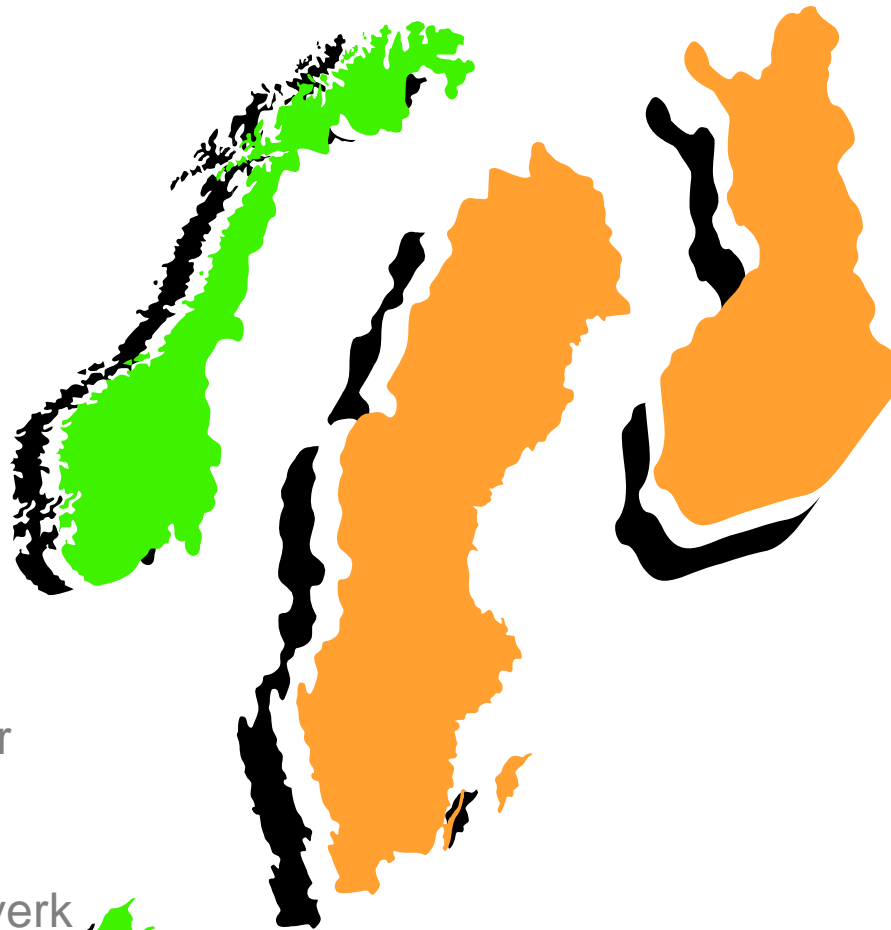
> 60 %
Offentliga byggherrar
Lagstiftning
Implementeringsnätverk

> 60 % (Sintef)
Krav Statsbygg
Pilotprojekt

> 60 % (VTT)
Krav Senaatti
BIM-manual

> 60 %
Offentliga byggherrar
Lagstiftning
Implementeringsnätverk
Företagskonsortier/Affärs-
processer

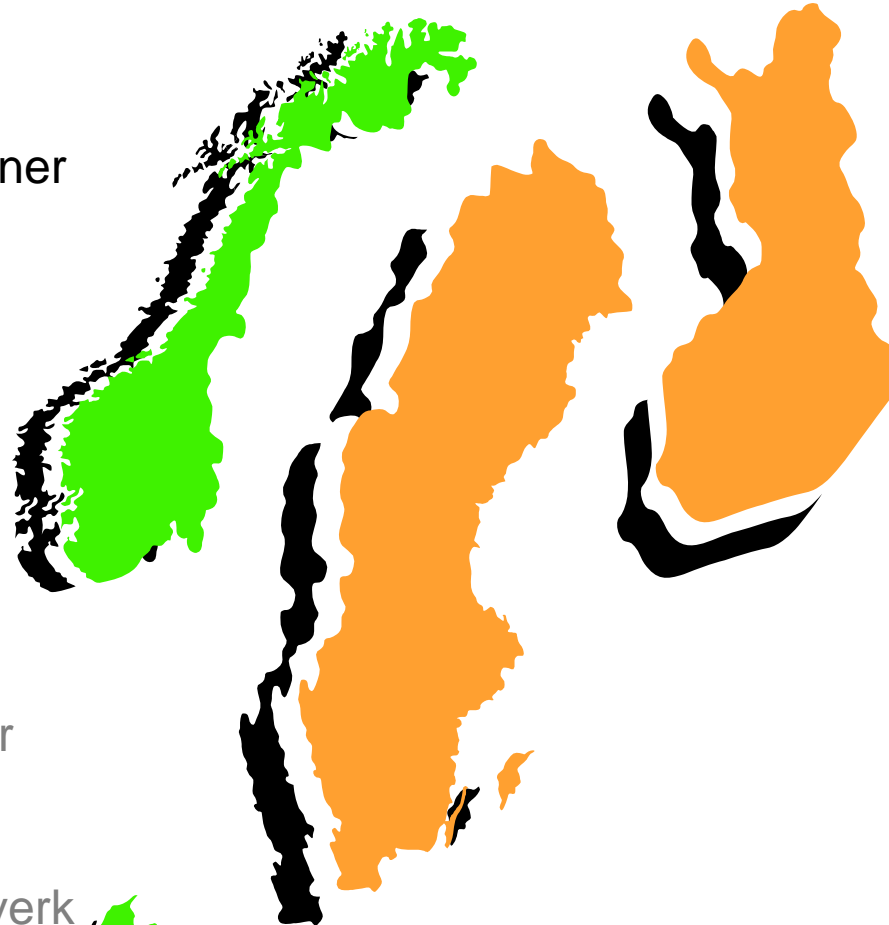

> 60 % (Sintef)

Krav Statsbygg

Pilotprosjekt

Leveransspecifikationer

> 60 % (VTT)

Krav Senaatti

BIM-manual

Gemensamma
delmodeller

> 60 %

Offentliga byggherrar

Lagstiftning

Implementeringsnätverk

Företagskonsortier/affärs-
processer

Gemensam modell samt
aktörsmodeller

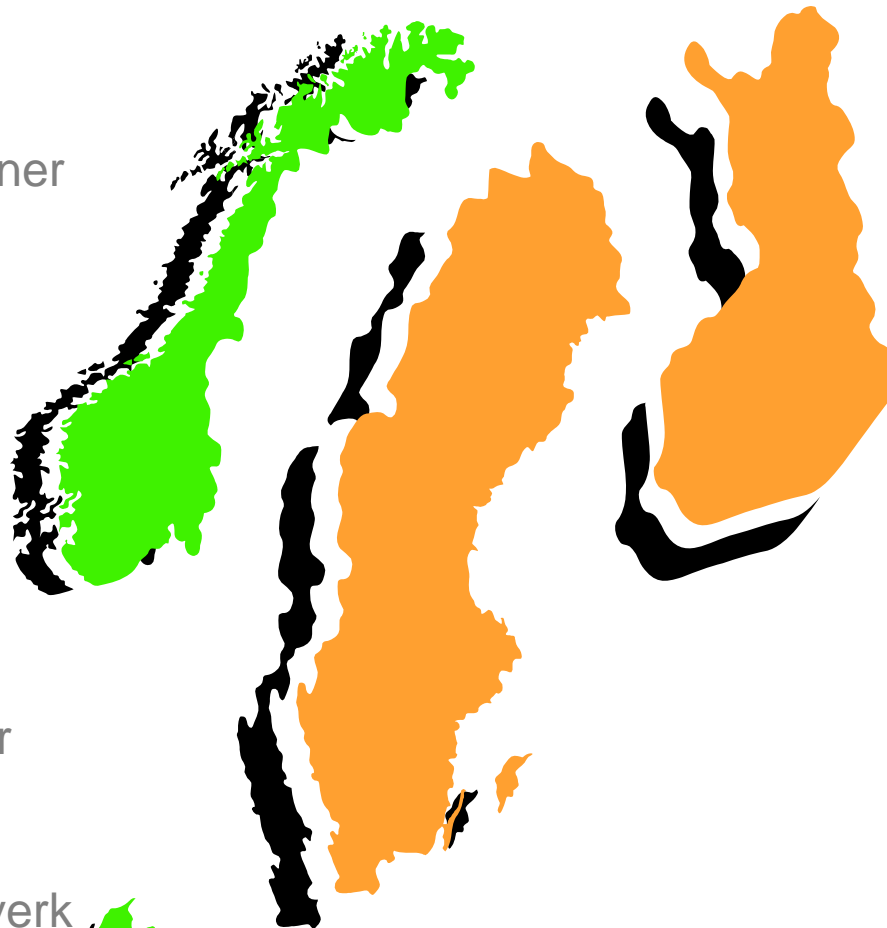
> 60 % (Sintef)

Krav Statsbygg

Pilotprosjekt

Leveransspecifikationer

Egna programvaru-
foretag ???

> 60 %

Offentliga byggherrar

Lagstiftning

Implementeringsnätverk

Företagskonsortier/affärs-
processer

Gemensam modell samt
aktörsmodeller

> 60 % (VTT)

Krav Senaatti

BIM-manual

Gemensamma
delmodeller

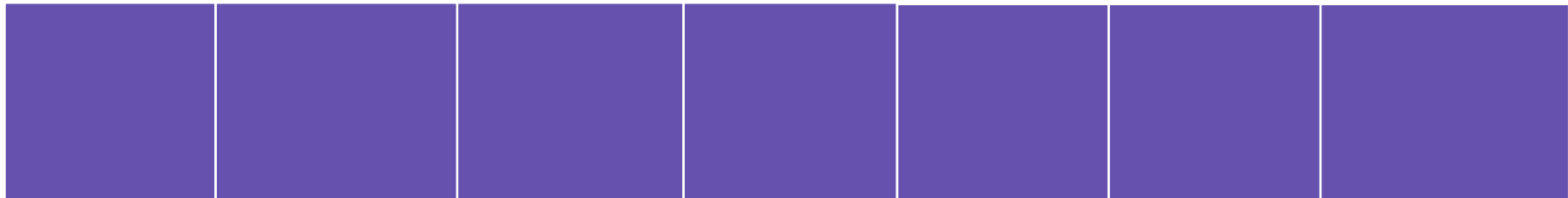
Egna programvaru-
foretag

Innovationsprocessen

← FoU

Marknad →

Rapport sidan 99-106

- Vår sammanfattning är att processmodeller och standardisering måste ligga före, eller åtminstone gå i takt med, teknikanvändningen.
- BIM = Building Information **Modelling**

Nytt initiativ av ICT2008

Ronny Andersson,
Ordförande ICT2008

IT-Bygg ⇒ ITBoF2002 ⇒ ICT2008

Industrigrupp med deltagande från

- NCC
- Skanska
- STD
- Fastighetsägarna samt
- Heidelberg Cement

Verksamhet

- Informerat via Buildingsmart 2006, 2007, webbsida www.ict2008.se samt nyhetsbrev
- Samverkan BIC och via dem bl.a. Formas
- Delfinansierat och initierat projekt
  - IT-Barometern
  - Bygghandling 90, kap. 8
  - Byggherren som förändringsagent
  - Nyttan av ICT (Sv/Fr)

  - Digitala leveranser av fastighetsinformation
  - Nyttan av BIM istället för 2D
  - Nordiska utvecklingsprogram inom ICT
  - Arbetsgrupp för nytt branschsamarbete
- Verka för nytt ”program”

Samordning och implementering i branschen

Kostnader pga bristande Interoperabilitet

Aktör	Tidiga skeden t.o.m. projektering	Produktion	Drift och underhåll	Totalt
Arkitekter och teknik konsulter	6 %	1 %	0 %	7 %
Entreprenörer	3 %	8 %	0 %	11 %
Underentreprenörer och Materialleverantörer	3 %	11 %	-	14 %
Ägare och Förvaltare	5 %	6 %	57 %	68 %
Totalt	Ca 17 %	Ca 26 %	Ca 57 %	100 %

(NIST, 2002)

Ett 3 årigt initiativ inom sektorns ICT

Metoden är att:

- Arbeta med BIM i verkliga bygg- och fastighetsprojekt där extra resurser tillsätts för ICT-försök samt uppföljning och dokumentation.
- Arbetet samordnas av en styrgrupp som även ansvarar för kompetensspridning och internationell samverkan.

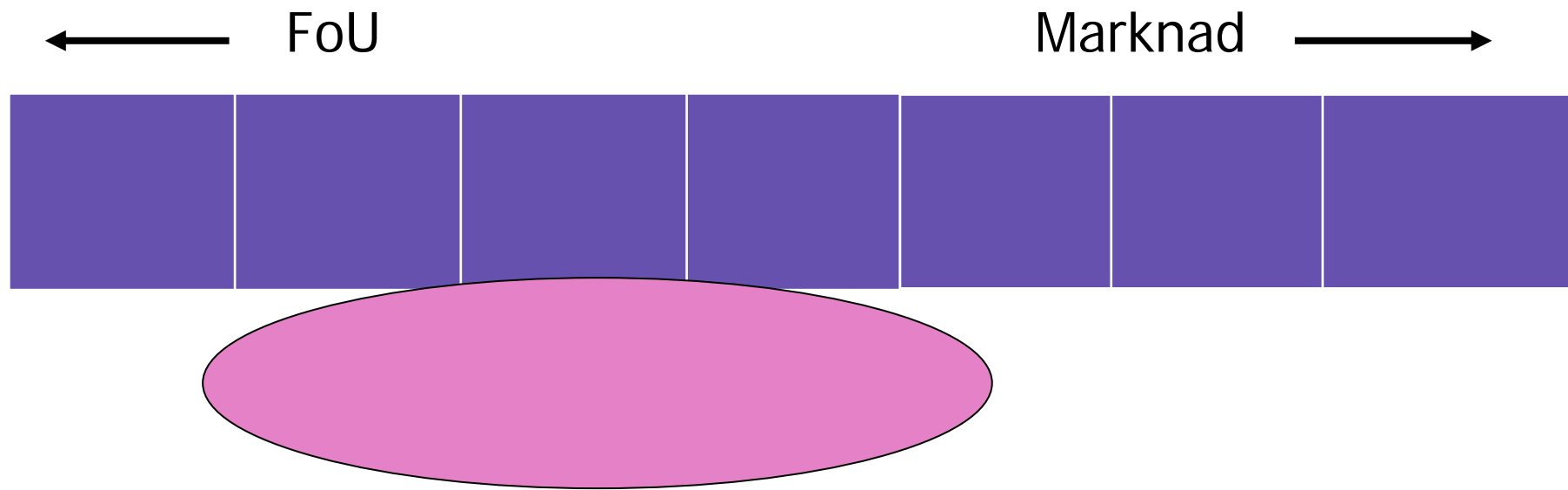
15 (25) avsiktsförklarare => nytt initiativ

- Ombildas under BIC:s ledning (årsskiftet)
- Programledning tillsatt
- Ihop med deltagande företag och organisationer konkretisera projekt
- Representerar industrin i kontakter med finansiärer
- Ta kontakter med motsvarande utvecklingsprogram inom nordn.
- Säkerställa utbildning och forskning via kontakt med högskolorna

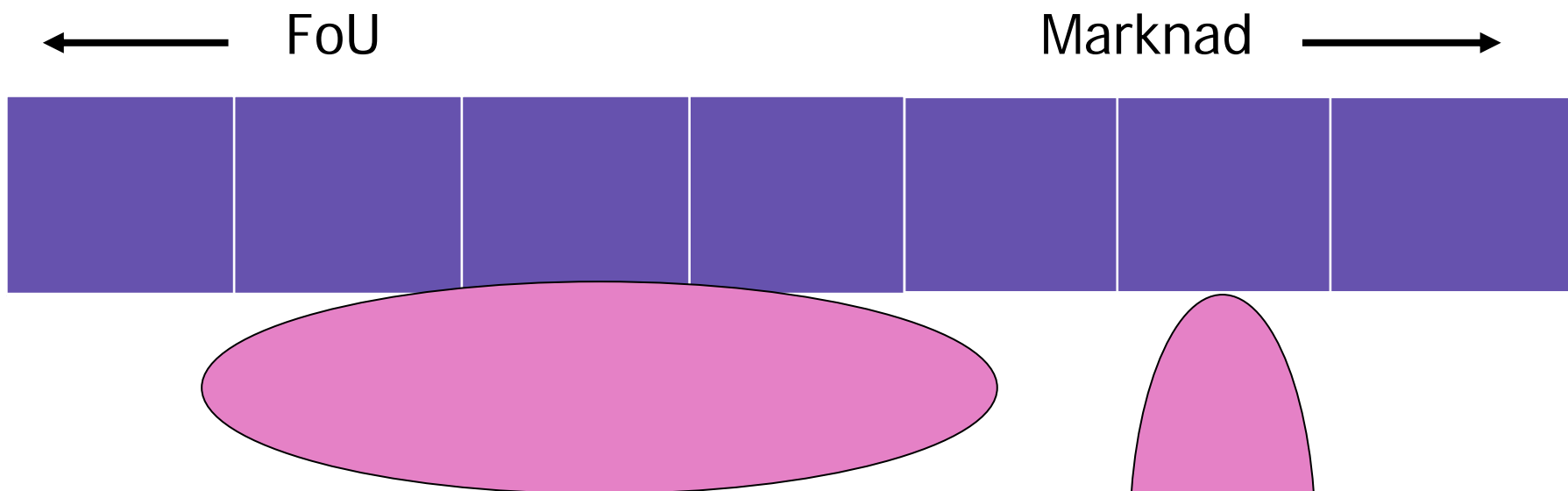

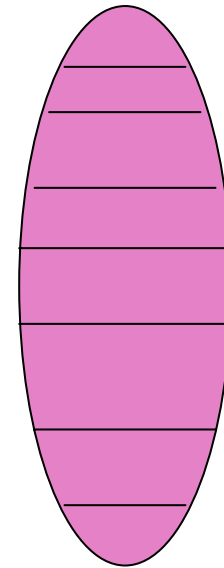
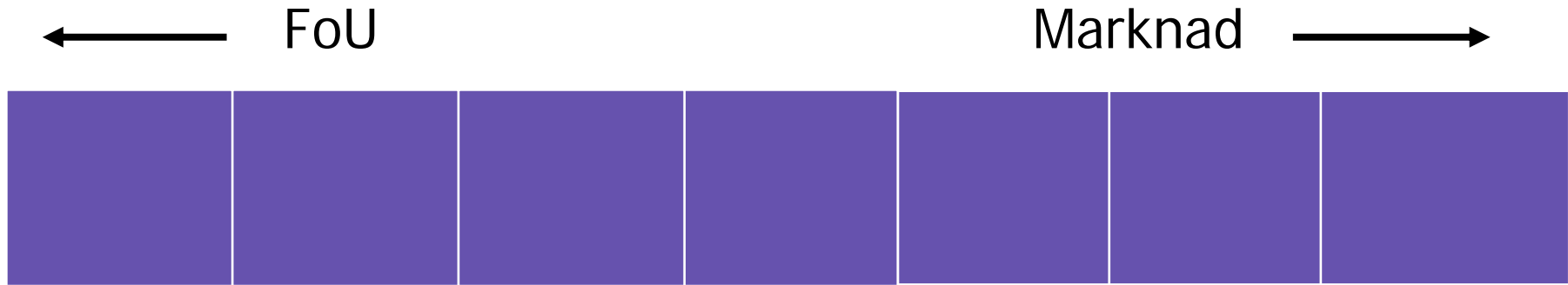
ITBoF 2002

Nytt initiativ

Verkliga projekt

Verkliga projekt

